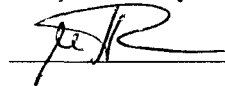




Розробник: Коцур Галина Георгіївна, доктор історичних наук, професор, доцент кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки



(Марина ПАЛІЄНКО)

(підпис)

Протокол № 1 від «31» 08 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від «31» 08 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії  (Наталія ТЕРЕС)

(підпис)

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» 08 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії  (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» 08 2021 року

Примітка: на 2022-2023 н.р. Тр. № 2 від 31.08.2022 р.

Маслікова І.І.



## ВСТУП

**1. Мета дисципліни** – надати студентам достовірні науково обґрунтовані знання про славне й трагічне минуле та сучасне Української держави, специфіку й етапи її історичного розвитку, створити переконливу основу для виховання кращих патріотичних почуттів, національної та громадянської гідності.

### **2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:**

2.1. *Знати:* найважливіші факти, події та процеси історичного минулого історії Української держави.

2.2. *Вміти:* визначити основні історичні періоди українського державотворення.

2.3. *Володіти:* елементарними навичками джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

### **3. Анотація навчальної дисципліни:**

Засвоєння у певній системі історії української державності покликане дати молодому спеціалістові ґрунтовні наукові знання про основні етапи вітчизняного державотворення, славні й трагічні сторінки минулого та сьогодення нашої Батьківщини, сприяти формуванню почуття патріотизму та національної свідомості, високої культури, моральних цінностей, вміння й навички вести наукові дискусії з питань історії Української держави. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрями та проблематика курсу. Послідовно розглядаються усі етапи історії вітчизняного державотворення.

**4. Завдання (навчальні цілі):** у результаті вивчення курсу студенти повинні засвоїти основні процеси й складові українського державотворення, вміти оцінювати головні тенденції, динаміку, події з історії Української держави, системно й історично аналізувати основні етапи розвитку української державності, на основі історичних джерел досліджувати економічні, соціальні, політичні й культурні явища і процеси, що відбувалися на її території впродовж століть. У курсі «Історія державності України» передбачається забезпечити три рівні знання: морфологічний (факт), семантичний (зміст факту), прагматичний (оцінка історіографічна і власна студента).

### **Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:**

ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

### **5. Результати навчання за дисципліною:**

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> термінологічно-понятійний апарат історії державності України.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>контрольна робота 1</i>	5%
1.2	<i>Знати</i> основні історичні періоди їх особливості та закономірності історичних процесів	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>контрольна робота 2</i>	5%

1.3	Знати специфіку розвитку держави в сфері політики, торгівлі, науки, освіти, релігії і культури.	лекція, самостійна робота	контрольна робота 1	5%
1.4	Знати шляхи пошуку джерел що стосуються важливих подій в історії Української держави.	лекція, самостійна робота	контрольна робота 2	5%
2.1	Вміти аналізувати особливості, які характерні й властиві історії вітчизняного державотворення у певний історичний період, визначати вплив Української держави на світову історію	семінар	усне опитування	16%
2.2	Вміти визначати й оцінювати здобутки та перемоги, з'ясувати причини помилок та невдач, наслідки конкретних історичних подій та вплив провідних країн світу на державотворчі процеси	семінар	усне опитування	16%
2.3	Вміти провести порівняльний аналіз явищ та подій з історії Української держави.	самостійна робота	творча робота	4%
2.4	Вміти вести дискусію про стратегію і тактику Української держави в певний історичний період, робити ґрунтовні висновки.	самостійна робота	творча робота	4%
2.5	Вміти встановлювати причинно-наслідковий зв'язок в окремих подіях історії держави України.	лекція, семінар, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота (залік)	20%
2.6	Вміти на основі джерельного матеріалу, обґрунтовувати власну думку, визначати головні закономірності подій, явищ процесів та вектор розвитку модерної України.	лекція, семінар, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота (залік)	20%

**6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**  
(необов'язково для вибіркових дисциплін які **не входять** до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)										
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	
ПРН 4. Проаналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики	+	+			+		+	+	+	+	
ПРН 10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.		+	+				+		+	+	
ПРН 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.			+	+		+	+	+	+	+	
ПРН 18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.			+		+			+		+	

**7. Схема формування оцінки**

**7.1 Форми оцінювання студентів:**

**- семестрове оцінювання:**

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 : РН 1.1, 1.3 – 10 балів/6 балів\*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 : РН 1.2, 1.4 – 10 балів/6 балів.
3. Творча робота з тем ЗМ1: РН 2.5 – 4 бали/3 бали.
4. Творча робота з тем ЗМ2: РН 2.6 – 4 бали/3 бали.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ1: РН 2.1-2.2 – 16 балів/9 балів.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ2: РН 2.3-2.4– 16 балів/9 балів.
7. Підсумкова контрольна робота (залік): РН 2.7, 2.8 – 40 балів / 24 бали.

\* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

**- підсумкове оцінювання: залік.**

**7.2 Організація оцінювання:**

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів:

- бали, отримані під час семінарських занять (усне опитування);
- бали, отримані за модульні контрольні роботи; (виконання письмових завдань);
- бали, отримані за самостійну роботу (за підготовку творчої роботи);
- бали, отримані за підсумкову контрольну роботу (за письмові розгорнуті відповіді).

(Зразки завдань для модульних контрольних робіт, тематику творчих робіт, питання та завдання підсумкової контрольної роботи див. Навчально-методичний комплекс з даної дисципліни).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожен модуль включає в себе лекції, семінари та самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять лекції 1 - 7, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – лекції 8 –15.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється під час семестрового оцінювання (семінарські заняття, контрольні роботи, творчі роботи) та підсумкового оцінювання (підсумкова контрольна робота (розгорнуті відповіді) (залік)).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 ДАВНЯ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ			Змістовий модуль 2 НОВА ТА НОВІТНЯ ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ			Підсумкова контрольна робота / Залік
30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			
Самостійна робота (творча робота)	Семінарські заняття	Модульний контроль	Самостійна робота (творча робота)	Семінарські заняття	Модульний контроль	
4 бали (максимум)	16 балів (максимум)	10 балів (максимум)	4 бали (максимум)	16 балів (максимум)	10 балів (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість отримати від 0,5 до 2 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 0,5 бала;
- логіка викладення 0,5 бала;
- використання основної і додаткової літератури 0,5 бала;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 0,5 бала.

### САМОСТІЙНА РОБОТА

Творчу роботу студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модуля, зокрема Творча робота 1 (остання декада березня) і Творча робота 2 (остання декада травня). Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 4 бали;
- тема розкрита неповно 3 бали;
- реферат суто компілятивного рівня 2 бали;
- розкритий лише окремих аспект 1 бал.

Теми творчих робіт викладач пропонує студентам на початку ЗМ-1.

### МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Після завершення відповідно Змістового модуля 1 і Змістового модуля 2 проводяться **контрольні роботи**, зокрема Контрольна робота 1 (остання декада березня) і Контрольна робота 2 (остання декада травня). Завдання контрольної роботи містить 2 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється 5 балами.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

## ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА (ЗАЛІК)

На передостанньому семінарському занятті, з усього обсягу пройденого й відведеного на самостійну роботу студентів матеріалу, проводиться *підсумкова контрольна робота, яка має 2 питання*. Студент повинен дати письмову розгорнуту відповідь.

**Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи** (від 1 до 20 балів за одне завдання)

Відповідь повна, логічна, подане власне бачення проблеми, зроблені ґрунтовні висновки й узагальнення	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише окремі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі	4-6
Відповідь містить значні помилки елементарного рівня	1-3

Бали, отримані студентом на підсумковій контрольній роботі, додаються до балів, набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінарські заняття, модульні контрольні роботи, творчі роботи).

Обов'язковою вимогою для допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) є набрання студентом не менше 20 балів під час семестрового оцінювання. Студенту, який отримав сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів*, для одержання заліку необхідно, у визначені викладачем терміни, пройти співбесіду з пропущених тем лекцій та семінарських занять для того, щоб набрати критичний мінімум і бути допущеним до складання заліку. Рекомендований мінімум для допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) – **36 балів**.

**При простому розрахунку отримаємо:**

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ПМК / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	18	18	24	60
<b>Максимум</b>	<b>30</b>	<b>30</b>	<b>40</b>	<b>100</b>

### 7.3 Шкала відповідності оцінок

<b>Зараховано / Passed</b>	60-100
<b>Не зараховано / Fail</b>	0-59

## СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<b>Змістовий модуль 1. ДАВНЯ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ</b>				

1.	<b>Лекція 1.</b> Вступ. Первісна історія та перші державні утворення на території України.	2	0	4
2.	<b>Лекція 2.</b> Державність доби Київської Русі	2	2	3
3	<b>Лекція 3.</b> Галицько-Волинський період української державності	2	0	3
4	<b>Лекція 4.</b> Литовсько-польська доба української історії	2	0	3
5.	<b>Лекція 5.</b> Запорозька Січ - козацька республіка	2	2	3
6.	<b>Лекція 6.</b> Національно-Визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького	2	0	3
7.	<b>Лекція 7.</b> Знищення російським самодержавством української державності.	2	1	3
8	Модульний контроль		1	
	Всього за I модуль	14	6	22
<b>Змістовий модуль 2. НОВА ТА НОВІТНЯ ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ</b>				
10.	<b>Лекція 8.</b> Українські землі під владою Російської імперії (кінець XVIII – початок XX ст.)	2	0	3
11	<b>Лекція 9.</b> Українські землі під владою Австрійської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	2	0	3
12.	<b>Лекція 10.</b> Відновлення державності українського народу (1917–1921 рр.).	2	2	3
13.	<b>Лекція 11.</b> Українські землі у складі Радянського Союзу (1922-1939 рр.) .	2	0	3
14	<b>Лекція 12.</b> Українська державність у роки Другої світової війни	2	0	3
15.	<b>Лекція 13.</b> УРСР у повоєнні роки та період десталінізації (1945 – перша пол. 1960 рр.)	2	2	3
16	<b>Лекція 14.</b> Україна в умовах загострення кризи радянської системи і розпаду СРСР (1965–1991 рр.)	2	2	3
17.	<b>Лекція 15.</b> Проголошення незалежності України. Державотворчі процеси в Україні на сучасному етапі.	2	1	3
19	Модульний контроль		1	
	Всього за II модуль	16	8	24
	<i>Підсумкова контрольна робота (залік)</i>			
	<b>Всього за семестр</b>	<b>30</b>	<b>14</b>	<b>46</b>

Загальний обсяг **90** год., в тому числі:

Лекцій – **30** год.

Семінари – **14** год.

Самостійна робота – **46** год.



## 9. Рекомендовані джерела:

### Основні:

1. Винниченко В. Відродження нації: У 3-х ч. – Київ – Відень, 1920. – Репринтне відтворення видання 1920 р. – К.: Політвидав України, 1990. – Ч. I. – 348 с.; Ч. II. – 328 с.; Ч. III. – 542 с.
2. Голод 1932-1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів. – К., 1990.
3. Грушевський М. Історія України-Руси: в 11 т., 12 кн. – К.: Наук. думка, 1991-1998.
4. Державна символіка України. – Навч. посібник. – К.: КНУБА; „Довіра”, 2004.
5. Історія України: нове бачення: У 2-х т. / [ред. В.А. Смолій]. – К.: Україна, 1996.
6. Коцур А.П. Українська державність: історія та сучасність. – Чернівці: Золоті литаври, 2000.
7. Літопис нескореної України: Документи, матеріали, спогади. – Львів, 1993. – Кн. 1; 1999. – Кн. 2.
8. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К.: Либідь, 1992.
9. Українська державність у XX столітті. – К.: Політична думка, 1996.
10. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1999.

### Додаткові:

1. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в період системної кризи (1946 - 1980-і рр.) // Україна кризь віки: У 15 т. – К.: Альтернативи, 1999. – Т.13.
2. Безсмертя: Книга пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000.
3. Брайчевський М. Конспект історії України – К.: Знання, 1993.
4. В боротьбі за українську державу / Ред. М.Г.Марунчак. – Львів: Меморіал, 1992.
5. Винниченко В. Заповіт борцям за визволення. – К., 1991.
6. Гетьмани України. Історичні портрети: Збірник. – К., 1991.
7. Грушевський М. На порозі нової України / М. Грушевський. – К.: Наук. думка, 1991.
8. Капелюшний В.П. Здобута і втрачена незалежність: історіографічний нарис української державності доби національно-визвольних змагань (1917 – 1921 рр.). – К.: Олан, 2003. – 608 с.
9. Колективізація і голод на Україні. 1929-1933: Зб. док. і матер. – К.: Наук. думка, 1992.
10. Копиленко О.Л. «Українська ідея» М. Грушевського: історія і сучасність. – К.: Либідь, 1991.
11. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України. 1917-1920: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997.
12. Косик М. Україна і Німеччина в Другій світовій війні. – Львів, 1993.
13. Коцур В.П. Історичні дослідження: упереджені та об'єктивні оцінки (соціальні зміни і політичні процеси в Україні 1920-х – 30-х рр.: історіографія. – К.: Наук. думка, 1998.
14. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. – Львів: Світ, 1995.
15. Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття. – К., 1993.
16. Перша Конституція України гетьмана Пилипа Орлика. – К., 1994.
17. Удовиченко О.І. Україна у війні за державність: Історія організації і бойових дій Українських Збройних Сил. 1917-1921. – К.: Україна, 1995.
18. Україна в XX ст.: Зб. док. і матер. – К.: Вища шк., 2000. – С. 77-125.
19. Українська революція і державність (1917-1920 рр.). – К.: Парламентське вид-во, 1998.
20. Українська Центральна Рада: Док. і матеріали: У 2-х т. – К.: Наук. думка, 1996-1997.